

A ROMÁNIAI FALVAK NÉPESSÉGE

Irta: D. C. GEORGESCU

Ahhoz, hogy a falut, nem mint típust, hanem, mint tömegjelenséget, mint kollektivitást, szóval azt, amit általában „falusi elem” néven ismerünk, tanulmányozhassuk, az egyedüli megfelelő módszer a statisztikai. A következőkben a falu népesedési viszonyait úgy a jellegzetes alkati elemek, mint az időbeli fejlődés szempontjából vizsgáljuk. Az említett kategóriák közül egyrészt kiválasztjuk a megértéshez szigorúan szükségesséket, másrészt — a rendelkezésünkre álló kevés hely miatt — a probléma általános keretű részében, a falusi népességre vonatkozó alapvető statisztikai adatokat mutatjuk be.

Dolgozatunk további részében megkíséreljük kimutatni általában a falu hozzájárulását Románia népességének szaporodásához, különösen a városok lakosságának számbeli növekedéséhez, miután a városok a falusi lakosság fölöslegének gyűjtőmedencéi.

Románia lakossága, mely az 1930. évi december 29.-i népszámlálás alkalmával 18.052.896 lelket tett ki, 295.049 km.² területen él, ami km.²-ként 61.02 népesedési sűrűséget jelent. Ma már ez a km.²-kénti sűrűség 66.0-re emelkedett. Az ország összterületének jelentéktelen részét tevő városoktól eltekintve, jóllehet azokban sokkal nagyobb számú lakosság összpontosul, a falusi elem a népszámlálás alkalmával a népesség 48.9%-a volt.

A lakosság megoszlása. A falusi elem megismeréséhez föltétlenül szükséges statisztikai adatokat az 1. táblázat tartományonként tünteti fel, egybevetve az egész országra vonatkozó adatokkal. (Az 1. táblázatot l. a 915. oldalon.)

Figyelemre méltó a 15.201 falvat kitevő települések nagy száma. A falvak általában kis kiterjedésűek s az Ó-Királyságban nagyobb a számuk, mint egyebütt. Ugyanakkor az Ó-Királyságban a falvak lakosainak száma átlag kevesebb, mint a többi tartományokban. A falusi elem súlyát, az ország egészével szemben a falusi elem arányszámaival mérhetjük és fejezhetjük ki. Ezek szerint: a lakosság 79.9, a háztartások számának 79.2, az épületek 78.2 s az ipari- és kereskedelmi-vállalatok 55.2 százaléka található falun. Jellemző, hogy a lakosság és a háztartások közti arányt illetőleg a falusi háztartások száma nagyobb, mint a városiaké. (A 2. táblázatot l. a 914. oldalon.)

Az utolsó népszámlálás alkalmával 8.870.778 férfit és 9.182.118 nőt számláltak össze. Eszerint az összlakosság 49.1%-a a férfi. A falusi kategóriában a férfi-nem aránya — a férfiak városba vándorlása következtében — még alacsonyabb. Az évjáratok szerinti megoszlás szempontjából Romániát, illetve főleg falusi lakosságát, a városi elemmel szemben, a nagy gyermek és ifju létszám jellemzi. Az életkorpiramis alapja nagyon széles, s ez azt bizonyítja, hogy Románia falusi lakossága fiatal, nagy az életképessége s számbeli növekedését illetőleg teljes ki-fejlődésben van. (A 3. táblázatot l. a 915. oldalon.)

2. A lakosság kor és nem szerint

Évjáratok	Az egész ország	Összesen	A falusi lakosság	
			Férfi	Nő
ÖSSZESEN	18.052.896	14.420.712	7.069.693	7.351.025
0—4	2.630.035	2.275.133	1.148.235	1.126.898
5—9	2.192.663	1.853.417	932.626	920.791
10—14	1.444.663	1.170.024	591.141	578.883
15—19	2.108.272	1.658.218	794.001	864.217
20—24	1.616.190	1.160.692	560.650	600.042
25—29	1.557.460	1.205.503	592.049	613.454
30—34	1.078.188	819.316	401.618	417.698
35—39	1.172.461	912.331	411.663	500.668
40—44	903.319	704.473	339.240	365.223
45—49	920.024	730.508	338.899	391.609
50—54	582.210	453.650	225.720	227.930
55—59	582.948	463.915	211.442	252.473
60—64	416.847	333.044	172.627	160.417
65—69	380.222	309.259	154.960	154.299
70—74	195.649	156.414	85.209	71.205
75—79	127.706	103.318	54.571	48.747
80—84	41.618	32.905	17.897	15.008
85—89	19.584	15.431	7.789	7.642
90—94	4.780	3.698	1.760	1.938
95—99	3.250	2.617	1.209	1.408
100 és ezen felül . . .	1.074	853	361	492
Nem vallották be . . .	73.468	55.999	26.026	29.973

A lakosság anyakönyvi megoszlása szempontjából megállapítható, hogy a falusi lakosság körében nagyobb a házasok százaléka, míg a nem-házasokkal fordított a helyzet. Az özvegyek arányszáma ugyanaz falun, mint városban. Az elváltak száma viszont városban még egyszerűen akkora, mint vidéken, ami a család nagyobb fokú szilárdságát bizonyítja a falusi lakosság körében. (A 4. táblázatot l. a 915. oldalon.)

Romániában még igen magas az írástudatlanok arányszáma. A falusi környezetben a hét éven felüli lakosság fele egyáltalán nem látogatott iskolát. Különösen a nők körében jelentékeny az analfabéták százaléka. A 4. táblázat szerint az írástudók hatalmas többsége (93,0%) csak elemi iskolát végzett, az ennél magasabb fokú iskolát végzettek száma sokkal kisebb falun, mint városban.

Országunk lakossága nagyrészt orthodox (72,6%). Ha ehhez hozzáadjuk a gör. katolikusokat (7,9%), úgy a többi apró felekezetek együttesen még 20%-át sem teszik a lakosságnak. Megállapítható továbbá, hogy az orthodox és a gör. kath. vallásuakkal ellentétben a róm. kath.-ok, zsidók, reformátusok, evangélikusok száma kisebb a falun, mint városban. (Az 5. táblázatot l. a 917. oldalon.)

Az előbb felhozott tény a nemzeti kisebbségek városi jelenlétével áll összefüggésben, akik közül egyes nemzetiségek inkább vágyódnak a városi elhelyezkedésre, mint a románok. Ebbe a kategóriába tartoznak a magyarok, a németek s főleg a zsidók, akik körében egész különleges megoszlást találunk. Nevezetesen: az összzsidóság 68,2%-a városban, falun pedig csak 31,8%-a él. E tény magyarázata: foglalkozásuk természeté.

Az 5. táblázat szerint az ország falusi lakossága 75,3%-ában román, illetve: a falvak lakosságának 75,7%-a román nyelven beszél.

A lakosok foglalkozás szerinti megoszlása szempontjából Románia lakosságát két nagy csoportra oszthatjuk. Azok a lakosok, akik —

1. Terület, közigazgatási egységek, háztartások, épületek és vállalatok a falusi környezetben tartományonként

Tartomány	Terület 1)	Közigazgatási egységek				Lakosok	Sűrűség négyzet kilométerenként	A lakosok állaga egy faluban	Háztartások	Épületek	Vállalatok 2)
		Megyék	Járások	Városok	Falvak						
ROMANIA . . .	295.049	71	322	172	15.201	18.052.896	61.2	—	4.143.335	3.792.992	273.227
Falun . . .	295.049	—	332	—	15.201	14.420.718	48.9	948	3.280.361	3.232.434	150.750
Oltenia . . .	24.078	5	22	—	1.999	1.321.192	54.9	661	292.246	315.028	9.016
Muntenia . . .	52.505	12	56	—	3.357	2.935.170	55.9	874	650.415	37.451	25.400
Dobrogea . . .	23.262	4	15	—	725	617.952	26.6	852	129.916	116.851	6.065
Moldova . . .	38.058	12	38	—	2.843	1.836.062	48.2	648	426.442	428.639	16.324
Basarabia . . .	44.422	9	37	—	1.847	2.493.300	56.1	1.382	549.511	522.053	23.927
Bucovina . . .	10.442	5	16	—	341	626.599	60.1	1.833	150.908	149.057	7.545
Erdély . . .	62.229	16	85	—	2.590	2.701.998	43.4	1.439	626.019	620.818	36.198
Bánát . . .	18.715	3	21	—	588	772.992	41.3	1.315	193.333	188.666	13.071
Körösvidék . .	21.338	4	32	—	911	1.115.453	52.3	1.224	261.571	255.871	13.204

1 Beleértve a városok területét. 2 Szállítási vállalatok nélkül.

3. A lakosság anyakönyvi megoszlása

Az egész ország	13 éven felüli lakosság		Nem házasok		Házasok		Özvegyek		Elváltak		Be nem jelentettek	
	Ezrekben	Százalék	Ezrekben	Százalék	Ezrekben	Százalék	Ezrekben	Százalék	Ezrekben	Százalék	Ezrekben	Százalék
ROMANIA	12.307.6	100.0	3.762.2	30.6	7.231.3	58.7	1.217.7	9.9	76.1	0.6	20.3	0.2
A falusi lakosság . . .	9.540.9	100.0	2.697.3	28.3	5.831.3	61.1	955.9	10.0	45.1	0.5	11.3	0.3
A városi lakosság . . .	2.766.7	100.0	1.064.9	38.5	1.400.0	50.6	261.8	9.5	31.0	1.1	9.0	0.1

4. A lakosság irástudása

Az egész országban és a két kategória szerint	A hét éven felüli lakosság ezrekben	Írástudatlanok		Összesen		I R Á S T U D Ó K						Be nem jelentettek ezrekben
		lakosok ezrekben	százalék	lakosok ezrekben	százalék	iskolán kívüli	elemi	középiskolai	szakiskolai	egyetemi	más felsőbb iskola	
ROMANIA	14.485.9	6.206.6	43.0	8.213.6	100.0	1.5	85.1	8.6	3.8	1.1	0.5	65.7
Falusi lakosság . . .	11.333.8	5.495.1	48.7	5.792.2	100.0	1.2	93.0	4.0	1.4	0.3	0.1	46.5
Városi lakosság . . .	3.152.1	711.5	22.7	2.421.4	100.0	2.3	66.2	19.5	7.5	3.0	1.5	19.2

D. N. Georgescu: A romániai falvak népessége

6. Az aktív és passzív összlakosság

Foglalkozási ágak	AZ ÖSSZLAKOSSÁG				AKTIV LAKOSSÁG				PASSZIV LAKOSSÁG			
	Összesen		Falun		Összesen		Falun		Összesen		Falun	
	ezrekben	százalék	ezrekben	százalék	ezrekben	százalék	ezrekben	százalék	ezrekben	százalék	ezrekben	százalék
Összesen	18.052.9	100.0	14.420.7	79.9	10.542.9	100.0	8.719.0	82.7	7.510.0	100.0	5.701.7	75.9
Földkitermelés	13.070.3	100.0	12.489.7	95.6	8.244.5	100.0	7.880.8	95.6	4.825.8	100.0	4.608.9	95.5
Ipar	1.715.0	100.0	795.9	46.4	759.9	100.0	332.2	43.8	955.9	100.0	463.7	48.5
Kereskedelem, hitel	722.1	100.0	239.9	33.2	337.4	100.0	113.8	33.7	384.7	100.0	126.1	32.8
Szállítás	505.5	100.0	183.3	37.3	179.2	100.0	61.0	34.0	326.3	100.0	127.3	39.0
Közintézmények	866.5	100.0	328.9	38.0	485.0	100.0	157.2	32.4	381.5	100.0	171.7	45.0
Közegészségügy, sport és szórakoztatás	198.6	100.0	58.9	29.7	105.4	100.0	26.9	25.5	93.2	100.0	32.0	34.3
Más csoportok és be nem jelentettek	974.9	100.0	319.1	32.7	432.3	100.0	147.1	34.0	542.6	100.0	172.0	31.

9. A lakosság foglalkozás szerint

Szakmai helyzet	Az egész ország		Városi lakosság		Falusi lakosság	
	abszolút számok ezrekben	százalék	abszolút számok ezrekben	százalék	abszolút számok ezrekben	százalék
ÖSSZLAKOSSÁG	18.052.9	—	3.632.2	—	14.420.7	—
AKTIV LAKOSSÁG	10.542.9	100.0	1.823.9	100.0	8.718.0	100.0
1. Birtokosok, járadék-élvezők, nyugdíjasok	200.3	1.9	128.1	7.0	72.2	0.8
2. Saját számlájukra dolgozók	3.321.0	31.5	327.2	17.9	2.993.8	34.3
3. Szabadfoglalkozásúak	42.2	0.4	25.1	1.4	17.1	0.2
4. Alkalmazottak	1.022.7	9.7	589.4	32.3	433.2	5.0
5. Tanoncok	94.9	0.9	69.3	3.8	25.6	0.3
6. Más foglalkozások	917.2	8.7	316.8	17.4	600.4	6.9
7. Kisegítő családtagok	4.649.4	44.1	195.6	10.7	4.453.8	51.1
8. Szolgák	295.2	2.8	172.4	9.5	122.8	1.4
PASSZIV LAKOSSÁG	7.510.0	—	1.808.3	—	5.701.7	—

5. A lakosok vallása, nemzetisége és anyanyelve

Vallás-felekezetek			Nemzetiség						Anyanyelv		
Nevezés	Össze- sen	Falun	Váro- son	Nevezés	Össze- sen	Falun	Váro- son	Nevezés	Össze- sen	Falun	Váro- son
	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0
Összesen	100.0	100.0	100.0	Összesen	100.0	100.0	100.0	Összesen	100.0	100.0	100.0
Orthodoxok	72.6	75.6	60.9	Román	71.9	75.3	58.6	Román	73.0	75.7	62.2
Görögkatolikusok	7.9	8.7	4.6	Magyar	7.9	7.1	11.2	Magyar	8.6	7.5	13.0
Katolikusok	6.8	5.9	10.4	Német	4.1	3.8	5.3	Német	4.2	3.8	5.8
Izraeliták	4.2	1.6	14.3	Zsidó	4.0	4.0	13.6	Rutén-ukrajnai	3.6	4.1	1.5
Reformátusok	3.9	3.7	4.9	Rutén-ukrajnai	3.2	3.7	1.5	Zsidó	2.9	1.7	8.5
Lutheránusok	2.2	2.1	2.6	Orosz	2.3	2.0	3.4	Orosz	2.5	2.1	4.0
Mohamedánok	1.0	1.0	1.0	Bulgár	2.0	2.2	1.2	Bulgár	2.0	2.2	1.2
Unitáriusok	0.4	0.4	0.3	Török, tatár	1.6	1.7	1.2	Török, tatár	1.6	1.7	1.2
Bapt.-adventisták	0.4	0.5	0.2	Cigány	1.5	1.5	1.1	Cigány	0.6	0.6	0.5
Mások	0.6	0.5	0.8	Mások	1.5	1.7	2.9	Mások	1.0	0.6	2.1

8. Az aktív lakosság, városi, falusi és nemek szerint

Foglalkozási osztályok	Az egész ország lakossága			Városi lakosság			Falusi lakosság		
	összesen	férfiak	nők	összesen	férfiak	nők	összesen	férfiak	nők
Összesen	10.542.9	5.745.9	4.797.0	1.823.9	1.245.5	578.3	8.719.0	4.500.3	4.218.7
Földkihasználás	8.244.5	4.063.6	4.180.9	363.7	184.3	179.4	7.880.8	3.879.3	4.001.5
Ipar	759.1	617.9	141.2	426.9	336.2	90.7	332.2	281.1	50.0
Kereskedelem-hitel	337.4	226.0	111.4	223.6	156.0	67.6	113.8	70.0	43.8
Szállítás	179.2	161.5	17.7	118.2	104.1	14.1	61.0	57.4	3.6
Közintézmények	485.0	386.0	99.0	327.8	267.7	60.1	157.2	118.3	38.9
Közegészség, sport, szórakozás	105.4	63.6	41.8	78.5	45.2	33.3	26.9	18.4	8.5
Mások és be nem jelentettek	432.3	227.3	205.0	285.2	152.1	133.1	147.1	75.2	71.9
				SZÁZALEKBAN					
Összesen	100.0	54.5	45.5	100.0	68.3	31.7	100.0	51.6	48.4
Földkihasználás	100.0	49.3	50.7	100.0	50.7	49.3	100.0	49.2	50.8
Ipar	100.0	81.4	18.6	100.0	78.7	21.3	100.0	84.8	15.2
Kereskedelem-hitel	100.0	67.0	33.0	100.0	69.8	30.2	100.0	61.5	38.5
Szállítás	100.0	90.1	9.9	100.0	88.1	11.9	100.0	94.0	6.0
Közintézmények	100.0	79.6	20.4	100.0	81.7	18.3	100.0	75.2	24.8
Közegészség, sport, szórakozás	100.0	60.4	39.6	100.0	57.6	42.4	100.0	68.4	31.6
Mások és be nem jelentettek	100.0	52.6	47.4	100.0	53.3	46.7	100.0	51.2	48.8

D. E. Gethyosov. A romániai falvak népességéről

tekintet nélkül anyagi helyzetükre — valami határozott tevékenységet fejtenek ki, a lakosság *aktív* csoportjában szerepelnek; a többiek viszont — akik az előbbieknél terhére élnek s foglalkozásuk nincs (gyermek, nők, rokkantak, aggok) — az eltartott vagy *passzív* lakosságot teszik.

Románia aktív lakosságának aránya 58.4%. A falusi lakosság körében az aktív lakosság aránya 60.5, városokban 50.2%.

A lakosság szakmabeli eloszlását az 1930. évi népszámlálás szerint a 6 táblázat tünteti fel. (L. a 916. oldalon.)

Szembevetendő a falusi elem súlya az aktív lakosság körében, ami a falusi foglalkozás természetének (mezőgazdálkodás), valamint a családtagok részvételének tudható be a földművelésben.

7. Az aktív lakosság foglalkozási osztályok, nemek és a két kategória szerint százalékban

Nemek és a két kategória	Az aktív lakosság összessége		Föld művelés	Ipar	Kereskedelem Hírel	Szállítás	Közintézmények	Közegészség, sport, szórakozás	Más kategóriák
	Ezrekben	Százalék							
Mindkét nem:									
ROMÁNIA	10.542.9	100.0	78.2	7.2	3.2	1.7	4.6	1.0	4.1
Városi	1.823.9	100.0	19.9	23.4	12.3	6.5	18.0	4.3	15.6
Falusi	8.719.0	100.0	90.4	3.8	1.3	0.7	1.8	0.3	1.7
Férfiak:									
ROMÁNIA	5.745.9	100.0	70.7	10.8	3.9	2.8	6.7	1.1	4.0
Városi	1.245.6	100.0	14.8	27.0	12.5	8.4	21.5	3.6	12.2
Falusi	4.500.3	100.0	86.2	6.3	1.5	1.3	2.6	0.4	1.7
Nők:									
ROMÁNIA	4.797.0	100.0	87.1	2.9	2.3	0.4	2.1	0.9	4.3
Városi	578.3	100.0	31.0	15.7	11.7	2.4	10.4	5.8	23.0
Falusi	4.218.7	100.0	94.9	1.2	1.0	0.1	0.9	0.2	1.7

A mezőgazdálkodást űző aktív lakosság aránya 78.2%. Ez az arány falun 90.4%-ig emelkedik. Az aktív falusi lakosság kategóriájában a nőknél a földművelés csaknem kizárólagos foglalkozás (94.9%). A mezőgazdasági lakosság hatalmas tömege mellett minden más foglalkozási ág eltörpül. A két nem elhelyezkedési arányának súlyát az aktív lakosság s a különböző foglalkozási ágak körében a következő (8.) táblázat részletezi. (L. a 917. oldalon.)

A 9. táblázat a lakosság foglalkozásának kérdésében folytatólagosan a lakosok szakmabeli megoszlását tünteti fel. Más szóval: szakmai képzettségüket és társadalmi helyzetüket. (A 9. táblázat a 916. oldalon.)

Figyelemre méltó falun a kisbirtokosok, járadékélvezők, nyugdíjasok, szabadfoglalkozásúak, alkalmazottak és tanoncok ritkasága. A saját számlájukra dolgozó személyek csoportjának aránya, a saját földjüket művelő gazdák nagy száma következtében, 34.3%. A falusi aktív lakosság abszolút többségét (51.1%) a háztartás fejének foglalkozásában, különösen a mezőgazdaságban kiegészítő munkát végző családtagok feltűnően nagyszámú csoportja teszi.

A lakosság szaporodása. A Románia lakosságára felhozott átlagos s a lakosság megoszlását, illetve a népesedés szerkezetét bemutató adatokat kiegészítendő a következő oldalon közöljük a lakosság

10. Románia lakosságának szaporodása az 1930—1935 periódusban

Év, a két kategória	A lakosság a július 1-iki esetleges szám	A B S Z O L U T S Z Á M O K														
		Élve születettek	Meghaltak	Szaporulat	Házasságok	Válások	Halva születettek	Meghaltak 1 év előtt	Élve születettek	Meghaltak	Szaporulat	Házasságok	Elváltak	Halva születettek 100 élve születettnél	Meghaltak 1 év előtt 100 élve születettnél	
1930	ROMANIA.	17.888.992	625.341	346.714	166.824	166.824	6.727	9.440	109.955	35.0	19.4	15.6	18.7	0.8	1.5	17.6
	Városi	3.480.577	82.013	61.606	20.407	28.278	2.723	3.556	14.173	23.6	17.7	5.9	16.2	1.6	4.3	17.3
	Falusi	14.408.415	543.338	285.328	258.220	138.546	4.004	5.884	95.782	37.7	19.8	17.9	19.2	0.6	1.1	17.6
1931	ROMANIA.	18.166.336	607.130	380.51	226.879	166.966	7.077	9.746	109.041	33.4	20.9	12.5	18.4	0.8	1.6	18.0
	Városi	3.504.709	77.989	65.881	12.103	27.243	2.821	3.432	13.322	22.3	18.8	3.5	15.5	1.6	4.4	17.1
	Falusi	14.661.627	529.141	314.370	214.771	139.723	4.256	6.314	95.719	36.1	21.4	14.7	19.1	0.6	1.2	18.1
1932	ROMANIA.	18.426.159	662.049	399.346	175.137	175.137	7.370	11.901	122.184	35.9	21.7	14.2	19.0	0.8	1.8	18.5
	Városi	3.514.987	78.539	66.547	11.992	29.314	2.819	3.803	14.604	22.3	18.9	3.4	16.7	1.6	4.8	18.6
	Falusi	14.911.172	583.510	332.799	250.711	145.823	4.551	8.098	107.580	39.1	22.3	16.8	19.6	0.6	1.4	18.4
1933	ROMANIA.	18.652.053	597.621	348.085	249.536	155.049	7.753	12.674	103.765	32.0	18.7	13.3	16.6	0.8	2.1	17.4
	Városi	3.526.970	73.233	60.589	12.644	30.108	2.903	2.903	12.025	20.8	17.2	3.6	17.1	1.6	5.2	16.4
	Falusi	15.125.083	524.388	287.496	236.892	124.941	4.850	8.860	91.740	34.7	19.0	15.7	16.5	0.6	1.7	17.5
1934	ROMANIA.	18.913.713	612.335	390.690	221.726	174.390	8.610	13.780	111.520	32.4	20.7	11.7	18.4	0.9	2.3	18.2
	Városi	3.539.290	74.017	63.453	10.564	33.410	3.281	3.997	13.148	20.9	17.9	3.0	18.9	1.9	5.4	17.8
	Falusi	15.374.423	538.318	327.156	211.162	140.980	5.329	9.783	98.372	35.0	21.3	13.7	18.	0.7	1.8	18.3
1935	ROMANIA.	19.087.770	585.386	402.678	182.708	165.778	9.536	13.694	112.415	30.7	21.1	9.6	17.4	1.0	2.3	19.2
	Városi	3.556.104	73.580	68.463	68.463	34.464	3.666	3.949	12.970	20.7	19.3	1.4	19.4	2.1	5.4	17.6
	Falusi	15.531.666	511.806	334.216	177.591	131.314	5.870	9.745	99.445	33.0	21.5	11.5	16.9	0.8	1.9	19.4

Jegyzet: 1930-tól kezdve a városi lakosságot a környező községek nélkül számlálták.

szaporodásáról való tájékozódáshoz feltétlenül szükséges adatokat hat évre (1930-tól 1935-ig bezárólag) visszamenően.

Mint ismeretes, Románia egyike azon európai államoknak, ahol a legnagyobb a születési arányszám, viszont meg kell jegyeznünk, hogy ez az arányszám folytonosan apad. A városi és falusi környezet összehasonlításából megállapítható, hogy a falusi születési arányszám fölülte áll a városinak. Miután a két környezet halandósága közti különbség kevésbé nagy, arra lehet következtetni, hogy Románia természetes szaporulatának legnagyobb részét a falusi lakosság adja. Eszerint Románia lakosságának számbeli növekedése csaknem kizárólag a falvak vagyis tulajdonképpen a parasztrétegnek köszönhető. Általában a falusi lakosság körében a házasságkötések száma is sűrűbb s csak az utolsó három évben csökkent a városi arányszám színvonalára, sőt ennél is alább. Ugyanakkor az elváltak száma városban még mindig nagyobb, mint a falusi lakosság körében.

Fontos még az illetékesek teljes figyelmét megérdemlő gyermekhalandóság ténye. Valóban az első életévükben elhalt gyermekek aránya, ami valamivel magasabb falun, mint városban, teljesen megengedhetetlen egy művelt országban. A születési, az általános halálozási és gyermekhalandósági arányszámok halaszthatatlan, észszerű és hatékony népesezési politikát követelnek.

A *falusi lakosság népesezési jelentősége*. Sokszor elmondták már s mindenkinek világosan kellene tudnia, hogy a román nép igazi életforrása az ország falusi lakossága. Amennyiben tehát a népnek vitális és lelki tulajdonságaihoz méltó sorsot kívánunk s a román állam maradandó fennállását ezen a területen, arról kell meggyőződünk, hogy semmiféle erőfeszítés, semmiféle áldozat sem túl drága, ha a románság biológiai erejének megőrzéséről s a falusi lakosság általános életstandardjának emeléséről van szó. Majd más alkalommal mutatjuk ki egy észszerű és hatékony népesezési politika szükségességét. Itt csak összefoglaló, de meggyőző áttekintésben felvázoljuk a falusi lakosság jelentőségét úgy az ország összlakosságának fejlődése, mint a lakosságnak a városi központok számbeli növekedéséhez történő hozzájárulása szempontjából.

Tudjuk, hogy Romániát, lakosságának növekedési ritmusa, Európa első államai közé sorozza. Hangsúlyozni kell azonban, hogy ez a gyors növekedés csaknem teljes egészében a falusi lakosság természetes szaporulatának — a születések és elhalálozások közti különbségnek tulajdonítható a falusi lakosság egészen különleges vitalitása következtében. A városok születési aránya sokkal kisebb, mint a falvaké, anélkül, hogy a halandóság ugyanolyan mértékben csökkenne. Ezért a városok természetes szaporulata minimális. (A 11. táblázatot l. a 923. oldalon.)

A 11. táblázatból elsősorban megállapítható, hogy a 33.5%-os falusi születési arányszám sokkal magasabb, mint a városi (21.4%), míg a két környezet halálozási arányszáma kevésbé különbözik: 21.1% az első és 18.4% a második esetben.

Ennek következménye, hogy az 1931-35 közti időszak 1.143.552 lelket kitevő természetes szaporulatának 95.4%-át, vagyis 1.091.128 lelket a falusi lakosság adta, míg a városok lakossága csak 4.6%-át, pedig az utóbbi az ország lakosságának 20.1%-a.

Ugyanazon időszakban Románia falusi lakosságának életindexe 168.4 volt, szemben a városi lakosság 116.1%-os indexével a 159.5%-os általános index mellett.

Ha szélesebb időszakokat vizsgálunk, a jelenségek tanulmányozása akkor is ezekre a következtetésekre vezet. Így az 1920 és 1935 közötti

13. Élve születettek, meghaltak és a természetes szaporulat az ókirályságban 1900—1935 között:

A két kategória	Összesen 1900—1935 abszolút számokban			1000 lakoshoz arányítva			Közepes élet-index
	Élve születtek	Meghaltak	Szaporulat	Élve születtek	Meghaltak	Szaporulat	
Ókirályság	8.650.308	5.203.973	3.446.335	100.0	100.0	100.0	166.2
Falusi lakosság	7.420.717	4.235.178	3.185.539	85.8	81.4	92.4	175.2
Városi lakosság	1.229.591	968.795	260.796	14.2	19.6	7.6	126.9

* Az 1913—1919 időszak számait kivéve, tehát az időszak ténylegesen csak 30 évet ölel magába.

14. Születés, halandóság és természetes szaporulat tartományonként és kategóriákként az 1931—1935-ös időszakban. Átlagos arány 1000 lakosnál

Tartomány	S z ü l e t é s e k			H a l a n d ó s á g			S z a p o r u l a t			Á t l a g o s é l e t - i n d e x		
	Összesen	Falun	Városon	Összesen	Falun	Városon	Összesen	Falun	Városon	Összesen	Falun	Városon
ROMÁNIA	32.9	35.5	21.4	20.6	21.1	18.4	12.3	14.4	3.0	159.5	168.4	116.1
Oltenia	33.1	34.4	23.2	20.6	20.7	20.4	12.5	13.8	2.8	160.5	166.7	113.5
Muntenia	34.8	39.1	22.2	19.6	20.1	18.2	15.2	19.0	4.0	177.8	195.0	121.
Dobrogea	40.0	43.7	27.8	22.7	23.4	20.2	17.3	20.3	7.5	176.6	186.9	137.2
Moldova	39.3	43.6	24.6	22.9	23.9	19.6	16.4	19.6	5.0	168.2	182.2	125.7
Basarabia	36.9	38.8	23.1	23.4	23.7	21.1	13.5	15.1	2.0	158.0	163.9	110.0
Bucovina	28.9	32.2	18.3	19.0	19.5	17.3	9.9	12.7	0.9	152.0	165.0	105.2
Erdély	27.6	29.4	18.1	18.6	19.1	15.8	9.0	10.4	3.2	149.0	154.4	114.1
Bánát	18.9	20.0	13.4	19.2	19.5	17.3	-0.3	0.5	-3.9	98.5	102.3	77.5
Körös-Máramaros	26.5	28.7	17.1	19.1	19.6	17.1	7.4	9.1	0.0	138.6	146.6	99.9

időszakban a lakosság szaporodásának alapvető jelenségeit illetően a következő globális számokat jegyezték fel. (L. a 12. tábl. a 925. oldalon.)

A 12. táblázat számai világosan bizonyítják előbbi megjegyzéseink helytállását. Sőt a felhozott relatív számokat némileg javította az 1930-34-es gazdasági válság hatásainak szélesebb időszakra történő kiterjedése. Ez a javulás főleg a városi lakosság körében észlelhető, melynek életindexe 132.2-re növekedett. Ennek ellenére azonban messze mögötte áll a falusi lakosság életindexének, mely az 1930-1934-es időszakban 168.6 százalék.

Figyelembe veendő azonban, hogy Románia nem minden tartományának egyforma az életindexe; a Kárpátok dél-keleti részén elterülő tartományok pl. általában igen magas vitalitásúak. Mielőtt a jelenlegi helyzetet ebből a szempontból elemeznénk, bemutatjuk az 1930-35 közti időszakban elért eredményeket, de csak az Ó-Királyságra vonatkozólag, mert a szükséges statisztikai adatok csak erre állnak rendelkezésre. (L. a 13. táblázatot a 921. oldalon.)

A 13. táblázat szerint az Ó-Királyságbeli városok lakossága jelentősebb arányban (7.6%-kal) járul hozzá az egész tartomány természetes szaporulatához. Itt még a városi lakosság életindexe is magasabb (129.9). Megjegyzendő viszont az Ó-Királyságbeli falusi lakosság meglepő indexe, mely az 1930-1935 közti időszakban 175.2% volt.

Hogy az ország különböző tartományaiban élő lakosság életképességét kifejezhessük s ezáltal helytálló összehasonlítást tehesünk, a jelenhez közelebbi időszakot választunk. Ez az időszak hat évet (1931-1935-ig bezárólag) foglal magában. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy általánosságban az Ó-Királyság tartományai, melyekhez hozzászámíthatjuk Basarábiát is, a vizsgált népesedési jelenségek intenzitását illetően alaposan különböznek az ország többi tartományaitól. (L. a 14. táblázatot a 921. oldalon.)

Az Ó-Királyság, de különösen Muntenia, Moldova és Dobrodgea, tekintet nélkül a vizsgált jelenségre, sokkal nagyobb arányt mutat, mint az egész ország, vagy bármely más vidék átlaga. Ezek az arányszámok némelykor egészen szembeszökőek, s igen ritkán fordulnak elő Európa bármely civilizált államában. Különösen feltűnő jelenség a 39.1, a 43.6 és a 43.7%-t kitevő születési arányszám Muntenia, Moldova és Dobrodgea falusi lakossága körében, jölehet a vizsgált időszak egybeesik az utóbbi idők gazdasági válságával is. Igaz, hogy ugyanazon tartományokban, s különösen a falusi környezetben, ugyanakkor a halandóság is a legmagasabb, de hála e vidékek különlegesen nagyszámú születéseinek, a természetes szaporulat oly meglepő arányokat ölt, amelyek jóval meghaladják egyes európai országok (Franciaország, Németország, Anglia) születési arányszámait.

Románia tartományai közül a Bánát egy igen sokat vitatott, de sajnos a mai napig is megoldatlan kérdést dob felszínre. E tartomány születési arányszáma hosszú idő óta oly alacsony színvonalon áll, hogy a szaporulat negatív, ami azt jelenti, hogy ez a tartomány önmagából nem képes megtartani lakosságának jelenlegi számát. A Bánátban még a falusi lakosság születési arányszáma is túl kicsi. Kisebb, mint pl. Dobrodgea falusi lakosságának természetes szaporulata, vagyis a születések és halálozások közti különbség.

A tartományok sajátos életindex számait tekintve kiderül, hogy mindezek a megállapítások a különböző tartományok lakosságának vitalitását illetően beigazolódnak. Hasonlóképpen kiderül, hogy a falusi lakosság életindexe kivétel nélkül sokkal magasabb, mint a városoké. Minden tartományban a természetes szaporulat döntő többségét a falusi la-

11. Élve születettek, halottak; a természetes szaporulat 1931—1935 között

A két kategória	Összesen 1931—1935 abszolút számok			Átlagarány 1000 lakosnál			Százalékok az egész országgal szemben		
	Élve születettek	Meghaltak	Szaporulat	Élve születettek	Meghaltak	Szaporulat	Élve születettek	Meghaltak	Szaporulat
ROMANIA	3.064.521	1.920.969	1.143.552	32.9	20.6	12.3	100.0	100.0	100.0
Falusi lakosság	2.687.163	1.596.036	1.091.128	35.5	21.1	14.4	87.8	83.1	95.4
Városi lakosság	377.358	324.933	52.425	21.4	18.4	3.0	12.2	16.9	4.6

15. Románia lakossága az 1930-i népszámlálás alkalmával az előbbi népszámlálásokkal szemben

Tartományok	Év	Előbbi népszámlálások			Az 1930-i népszámlálás			A falusi lakosság százaléka	A lakosság növekedésének indexe. Az előbbi népszámlálások=100					
		l a k o s s á g	összesen	Falusi	Városi	összesen	Falusi		Városi	Látszólagos	Javitott (2)			
ROMANIA	1910	15.728.597 ¹	—	—	18.052.896	14.420.718	3.632.178	—	79.9	114.8	—	—	—	—
Oltenia.	1912	1.412.905	1.273.367	139.538	1.519.389	1.321.192	198.197	90.1	87.0	107.5	103.8	142.0	106.8	114.5
Munténia.	1912	3.302.371	2.600.286	702.085	4.028.303	2.935.170	1.093.133	78.7	72.9	122.0	112.9	155.7	113.1	154.9
Constanța és Tulcea. . .	1912	330.430	282.181	98.249	433.305	312.978	120.327	74.2	72.2	113.9	110.9	122.5	109.4	132.3
Caliacra és Durostor	1910	274.090	223.951	50.139	378.027	304.974	73.053	81.7	80.7	137.9	136.2	145.7	136.2	139.5
Moldova	1912	2.139.154	1.748.893	390.261	2.427.498	1.836.062	591.436	81.7	75.7	113.5	105.0	151.5	108.3	136.8
Basarabia.	1897	1.935.412	1.642.080	293.332	2.863.409	2.493.300	370.109	84.8	87.1	147.9	151.8	126.2	153.2	118.8
Bucovina.	1910	811.375	603.933	207.442	853.524	626.599	226.925	74.4	73.4	105.2	103.8	109.4	103.8	109.4
Erdély.	1910	2.978.241	2.587.747	390.494	3.217.677	2.701.998	515.679	86.9	84.0	108.0	104.4	132.1	104.7	129.9
Bánát	1910	968.947	861.575	107.372	941.521	772.992	168.529	88.9	82.1	97.2	89.7	157.0	94.5	118.6
Máramaros	1910	1.326.110	1.125.214	200.896	1.390.243	1.115.453	274.790	84.9	82.2	104.8	99.1	136.8	100.9	127.1

¹ Vagyis 1910-re kiszámítva.

² Az indexet úgy számolták ki, hogy az előbbi népszámlálások falusi és városi lakosságának területi arányait visszaállították, vagyis azon helységeket, melyek időközben városokká lettek, visszaadták a falusi lakosságnak és csakis azokat hasonlították össze, melyek mint városok léteztek már a háború előtti népszámlálások idején is. Az ökirályság egyes tartományainak területén történt ritka és jelentéktelen változásokat nem vettük figyelembe.

lakosság adja, úgyhogy minden tartomány lakosainak számbeli növekedése egyedül a falusi lakosságnak tulajdonítható.

Mindezek ellenére, ha a két egymást követő időszak reális helyzetét vizsgáljuk, megállapítható, hogy a városok lakossága gyorsabban nő, mint a falusi lakosság tömege, amint azt a következő (15.) táblázat mutatja.

Az előző népszámlálásokat nem ugyanazon időben végezték az ország minden tartományában. De Besarabia kivételével, melynek utolsó-előtti népszámlálása nagyon régi keletű (1897), a 15. táblázat adatai egymás között mégis összehasonlíthatók, mert a dátumkülönbség csak két év (1910 az ó-királysági 1912-vel szemben) s az is a csatolt tartományok javára.

Az egyik népszámlálástól a másikig elsősorban az állapítható meg, hogy mindenütt (Besarabian kívül) a falusi lakosság százaléka, vagyis ennek számbeli súlya az összlakossággal szemben, *csökkent*, ezek szerint tehát a városi lakosság felfejlődésének, az ország mind erősebb urbanizálásának vagyunk a szemtanúi. (L. a 15. táblázatot a 923. oldalon.)

Ami a lakosság szaporodási indexét illeti, megállapítható, hogy az minden tartományban pozitív, kivéve a Bánátot, amelynek lakossága 1930-ban kisebb volt, mint 1910-ben s ezért negatív az indexe (97.2). Viszont — ha ezeket a tartományokat összehasonlítjuk egymás között, kiderül a szaporodási ritmusuk különbözősége. Éspedig: az Ó-Királyságban ez a ritmus hangsúlyozottabb, mint a csatolt tartományokban, ahol a lakosság szaporodása sokkal lassabb. Besarabia indexét 118.8-re kellene csökkenteni, hogy összehasonlítható legyen (Besarábiának számítás szerint 1910-ben 2.410.000 volt a lakosa), Caliacra és Durostor megyék indexe pedig együttesen az ott végzett telepítő munkának tulajdonítható.

A 15. táblázatban két szaporodási index kategóriát tüntettünk fel: egy „látszólagosat“ vagy „ténylegeset“, amely a városi lakosság két népszámlálás által feltüntetett globális számainak összehasonlításából származik, tekintet nélkül arra, hogy az egyik népszámlálástól a másikig egyes helységek városokká „léptek elő“ vagy (pár teljesen jelentéktelen esetben) fordítva, s egy másikat, a „javított“ szaporodási indexet.

Míg az első index a két környezet közti erőviszonyt fejezi ki s az általános városiasodási tendenciára mutat, addig a „javított“ index (amit úgy kaptunk, hogy a városokká lett helységek lakóit visszaadtuk a falusi körzetnek, a szaporodási indexet kiszámítva az 1930. évi adatok és az előbbi népszámlálások hasonló adatainak összehasonlításából) a két népréteg, a falusi és városi lakosság reális és sajátos, de nem biológiai szaporodási ritmusát fejezi ki.

A táblázat kimutatja, hogy minden tartományban (Besarabia kivételével, melynek gazdasági és társadalmi élete kevésbé fejlett) a városi lakosságnak úgy látszólagos, mint javított szaporodási indexe, különösen Munteniában (a főváros miatt), Moldovában és Dobrodgeaban érezhetően magasabb, mint a falusi lakosságé.

Tekintettel az előbbiekre, a legutóbb felhozott tény ellentmondásnak tűnik. Vagyis, — bár a falusi lakosság életindexe és természetes szaporodása sokkal nagyobb, mint a városi lakosságé, mégis a városi lakosság reális szaporodási ritmusa intenzitásában túlhaladja az elsőt. Azt jelenti ez, hogy a természetes, élettani vonatkozású jelenségek mellett közbelép egy társadalmi-gazdasági jelenség is: az *urbanizálódás*.

A városok nemcsak nálunk, de egyebütt is, nem saját, nagyon csekély, természetes szaporulatuk által növekednek, mely némelykor egye-

12. Románia lakosságának szaporodása 1920—1935 között

A két kategória	Összesen 1920—1935, abszolút számok			Átlagarány 1000 lakónál			A szaporulat megoszlása százalékokban	Átlagos életindex
	Élve születtek	Meghaltak	Szaporulat	Élve születtek	Meghaltak	Szaporulat		
ROMÁNIA	9.735.969	6.043.265	3.692.704	35.2	21.8	13.4	100.0	161.1
Falusi lakosság	8.511.221	5.049.049	3.462.172	38.6	22.9	15.7	93.8	168.6
Városi lakosság	1.224.748	994.216	230.532	21.7	17.6	4.1	6.2	123.2

16. A benszülettek aránya Románia tartományaiban és nagyvárosaiban

Tartomány	Lakosság	Benszülettek százaléka			Nagyvárosok	Lakosság	Benszülettek százaléka		
		összesen	Falusi	Városi			összesen	Férfiak	Nők
ROMÁNIA	18.052.896	76.3	82.6	51.5	Iasi	102.595	53.0	51.4	54.5
Oltenia	1.519.389	83.6	87.0	60.3	Galati	101.148	49.0	47.1	50.9
Muntenia	4.028.303	73.6	83.0	48.7	Kolozsvár	98.569	35.7	38.5	36.6
Dobrogea	811.332	65.4	70.6	48.7	Temesvár	91.866	31.2	30.5	31.8
Moldova	2.427.498	78.0	84.0	58.0	Nagyvárad	82.355	34.7	33.1	36.4
Basarabia	2.863.409	81.9	83.9	68.4	Floesti	77.325	55.1	52.0	58.2
Bucovina	853.524	78.5	86.4	56.9	Arad	77.225	40.2	39.8	40.5
Erdély	3.217.677	75.9	82.5	42.0	Braila	68.310	52.4	49.5	55.2
Bánát	941.521	69.3	76.2	37.4	Craiova	63.063	48.2	42.8	53.8
Körös-Máramaros	1.390.243	72.8	80.2	43.4	Brassó	59.234	41.6	40.4	42.8
					Constanta	58.258	26.3	24.0	29.1
NAGYVÁROSOK:			Férfiak	Nők	Szatmár	49.917	45.5	43.9	47.1
Összesen 20 nagyváros	1.970.877	43.8	41.8	45.7	Szeben	48.019	34.8	32.4	37.3
Bucuresti	631.288	40.9	39.6	42.1	Marosvásárhely	38.116	37.9	35.6	40.2
Chisinău	117.016	61.5	57.3	65.7	Cetatea-Albă	33.495	76.6	76.1	77.0
Csernovic	111.147	45.1	42.8	47.4	Bacău	31.264	38.3	35.8	40.9
					Bălți	30.667	53.2	49.9	56.5

† Vagyis azok, akik abban a helységben születtek, ahol összeirták őket.

nesen negatív s ezért reális az ország iparosítási folyamatával egyenes arányban haladó növekedésük kizárólag a bevándorlás jelenségének, vagyis a fölösleges falusi lakosság városokba történő költözésének tulajdonítható.

Az ország különböző tartományainak helyiségeiben tartózkodó lakosság eredetének, illetve szülőhelyének vizsgálata meggyőzően igazolja ez állítás alaposágát. (L. a 16. táblázatot a 925. oldalon.)

A *falusi lakosság vándorlásának iránya*. Természetes jelenség, ha valamely ország belsejében, különösen a társadalmi fejlődés jelen stádiumában, a lakosok nem maradnak végleg szülőföldjükhöz kötve. A belső vándorlások szükségszerűen léteznek s bár intenzitásuk tartományról-tartományra, vidékről-vidékre különböző, mindamellelt általános jelenség.

Országunk esetében a lakosságnak csupán háromnegyed része (76.3%) marad azon a helyen, ahol született, egynegyed elhagyja eredeti helyét, s ez a lakosság nagyfokú belső vándorlására mutat.

A 16. táblázat szerint a vándorlás a falusi lakosság esetében is adott, elsősorban és leginkább faluból-faluba, viszont a táblázat igazolja azt is, hogy a belső vándorlás sokkal intenzívebb a városok esetében, melyek lakosaik jelentős részét (48.5%) máshonnan kapják. A tartományokat tekintve a természetes szaporulat szempontjából az egyenesen deficités bánsági városokban a legalacsonyabb a benszülettek arányszáma (37.4%). A bánsági városok lakosságának csaknem kétharmada más helységekből ered, elsősorban az illető megye falusi környezetéből. A megyék falusi körzetéből bevándorolt lakosság jelentőségét a következő arányok fejezik ki: az egész országban az átlag 11.2%; 10.7% a falusi és 13.3% az ugyanazon megyékbeli városi lakosság esetében.

Tudjuk, hogy 1930-ban a népszámlálás idején Romániának 172 városa volt, 3.632.178 lakossal. Kiemelve ebből az 1930-ban létező 20 törvényhatósági joggal felruházott várost, amelyek a legfontosabb városi tömörülések, miután ezekben él az ország városi lakosságának több, mint a fele (54.3%; 1.970.877 lakos), megállapítható, hogy ezeknek van a legkisebb arányszámu benszülettt lakosuk. A városi benszülettek arányszámának átlaga, mint láttuk, 51.5%, míg a törvényhatósági joggal felruházott városok esetében ez az arányszám 45.7%-ra csökken. Azt állíthatjuk tehát, hogy a nagyvárosok lakossága folyton frissül s nagy vonalakban a városi központok vonzóereje egyenes arányban áll a nagyságukkal s gazdasági és társadalmi fontosságukkal a környező falusi települések tömegével szemben. Ebből viszont az a megállapítás következik, hogy az ország városai szükséges gyűjtőmedencék a falusi lakosság természetes szaporulatának elhelyezésére. Mondhatnók ez a gyűjtőmedence normális valami, de nem lehet állítani, hogy kívánatos is s képes népesedésébe felszívni a falusi környezet egész rendelkezési állományát, a mezőgazdasági proletariátus nagy többségét. Kétségtelenül létezik a falusi rétegben mezőgazdasági proletariátus, amelyen segített és segíteni fog az 1929-es meg az 1937. évi márciusi törvény a falusi birtok cseréjére és forgalmára vonatkozólag. Középbirtokos réteg megteremtéséről van szó ezekben s ez a törekvés kifejezésre jut az intenzív mezőgazdasági termelés szorgalmazásában is. Sőt beszélnek a földművelés iparosításáról is.

A problémát viszont véleményünk szerint rosszul, avagy inkább hiányosan tüntetik fel s csak részben oldották meg. Mert ha a normális városiasodási folyamat s az utóbbi időben észlelt gyorsított iparosodási ritmus az említett mezőgazdasági proletariátust esetleg fel tudná szívni,

a középbirtokosság kifejlődésének megkönnyítése viszont semmiféle megoldást nem jelentene a családi kisbirtokok számára, amelyben pedig az ország parasztságának hatalmas többsége él.

Minket azonban most nem a mezőgazdasági termelés válságának megoldása vagy a termékek előnyösebb értékesítése a mezőgazdasági kisbirtok megszüntetése révén, érdekel. A hangsúly is nem a kérdés gazdasági, hanem társadalmi és nemzeti oldalára kell, hogy essék s ezért biztosítani kell, ha már megteremtették a paraszt családi kis kitermelések létfenntartását, amely a lakosság 72 százalékának ad megélhetési lehetőséget, biztosítani kell e kisbirtokok összefogását a racionális és intenzív földmivelés irányába, a szükséges munkaeszközökkel és gépekkel jól felszerelt birtokos közösségek vagy mezőgazdasági termelési szövetkezetek létesítése által.

A földmivelés iparosítása, a mezőgazdasági termelés feljavítása és specializálása, valamint a termékek racionális értékesítése azt eredményezné, hogy a mai termelési körülmények között oly súlyos földmivelési munka alól felszabadulna a kisegítőmunkások igen nagy része (a mezőgazdaságban több, mint 4.500.000 kisegítő dolgozik), többnyire asszonyok s gyermekek s ezek visszaadódának a megfelelő családi életnek, egyidejűleg a második cél megvalósításával: a parasztréteg életstandardjának felemelésével.

G O D O F R É D U R

Irta: SINKÓ ERVIN

Godofréd urral álmodom már napok óta. Sovány-e, kövér-e, szőke vagy barna-e, nem, még azt se tudom, szegény-e vagy gazdag. A nevét is tölem kapta, de amit tudok róla, az az, hogy jó ember, a szive csupa vaj.

Lefekszem s egyszerre arra ébredek, valaki ott ül az ágyam szélén, elborult arccal, nagyokat sóhajtvá olvassa az ujságot. Nem képmutató, mert hiszen csak magában beszél, mikor fejét csóválva felkel s csendesen mondja: nem, ez a világ rettenetes. Mindenütt gyilkosságok, uccai harcok, új vármok, éhség, munkanélküliség és az új háború veszélye — és Godofréd ur sóhajt, sóhajt s lassu léptekkel, elgondolkodva indul az asztalhoz, ahol már felhalmozva várja a reggelije. Godofréd ur szemét elfutja a könny, mikor kezébe veszi a teáskannát: a szegény kínai kullik jutnak az eszébe, kiket előbb a saját generálisaik s most a japánok öldösnének. Közben kiterjeszti figyelmét a füstölt libamellre, mely paprikától pirosan virit a tányérján. Jókorá darabot vág le belőle, közben pedig az ábrándos szemei előtt megjelenik a zöld rét, rajta a piroscsőrű, esetlenül kocogó szegény liba, akinek ő most a mellét rágja. Mit lehet várni egy emberiségtől, melynek van szive tisztán az erőszak jogán egy ártatlan libának életét venni? — veti fel a kérdést, miközben gondosan törli meg száját a zsirtól. S mennyien vannak, kik embereket képesek ölni, mikor én még egy liba nyakát se tudnám elvágni! — mondja ő tovább magában, majd órájára néz, még meghatottságtól fátyolos a szeme, mikor felkel az asztal mellől, miután előbb a szalvétáját rendszeretően összehajtottta. Eszébe jutnak a gyermekei, akiket ő küldött épp az előbb az iskolába, ahol azokat arra tanítják, hogy nagy és dicső dolog ölni és halni a hazáért. Most már magánkívül van a szomorúságtól Godofréd ur. Egy retteneteset sóhajt, felkel, a szék nagyot reccsen, sziréna bugása